

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2020/56
Karar No : 2020/16

BÖLGE İDARE MAHKEMESİ KARARLARI ARASINDAKİ AYKIRILIĞIN GİDERİLMESİ
İSTEMİ HAKKINDA KARAR

I-İSTEMİN ÖZETİ _____ : İzmir Bölge İdare Mahkemesi Başkanlar Kurulunun 20/09/2019 tarih ve E:2019/34, K:2019/36 sayılı kararıyla;

..... Malları Koruma Başkanlığı tarafından, İzmir Bölge İdare Mahkemesi Beşinci İdari Dava Dairesinin 08/11/2016 tarih ve E:2016/97, K:2016/102 sayılı kararı ile Konya Bölge İdare Mahkemesi Beşinci İdari Dava Dairesinin 18/01/2018 tarih ve E:2017/1549, K:2018/91 sayılı kararı, Samsun Bölge İdare Mahkemesi Üçüncü İdari Dava Dairesinin 20/01/2017 tarih ve E:2016/340, K:2017/29 sayılı kararı, İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Altıncı İdari Dava Dairesinin 17/03/2017 tarih ve E:2017/100, K:2017/88 sayılı kararı, İzmir Bölge İdare Mahkemesi Beşinci İdari Dava Dairesinin 21/02/2017 tarih ve E:2017/141, K:2017/205 sayılı kararı arasındaki aykırılığın giderilmesinin istenmesi nedeniyle,

"Aykırılığın, dava konusu işlemin iptali yolundaki İzmir Bölge İdare Mahkemesi Beşinci İdari Dava Dairesinin 21/02/2017 tarih ve E:2017/141, K:2017/205 sayılı kararı doğrultusunda giderilmesi gerektiği" görüşüyle, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun'un 3/C maddesinin 5. fıkrası uyarınca karar verilmesi için dosyanın Danıştay'a gönderilmesi üzerine,

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten sonra konu ile ilgili kararlar ve yasal düzenlemeler incelenerek gereği görüldü:

Uyuşmazlıkta; Samsun Bölge İdare Mahkemesi Üçüncü İdari Dava Dairesinin 20/01/2017 tarih ve E:2016/340, K:2017/29 sayılı kararı ile İzmir Bölge İdare Mahkemesi Beşinci İdari Dava Dairesinin 21/02/2017 tarih ve E:2017/141, K:2017/205 sayılı kararının kesin nitelikte kararlar olmaması nedeniyle söz konusu kararlar değerlendirmeye alınmamıştır. Bu nedenle, aykırılığın giderilmesi istemi; İzmir Bölge İdare Mahkemesi Beşinci İdari Dava Dairesinin 08/11/2016 tarih ve E:2016/97, K:2016/102 sayılı kararı, Konya Bölge İdare Mahkemesi Beşinci İdari Dava Dairesinin 18/01/2018 tarih ve E:2017/1549, K:2018/91 sayılı kararı ve İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Altıncı İdari Dava Dairesinin 17/03/2017 tarih ve E:2017/100, K:2017/88 sayılı kararı ile sınırlı olarak incelenmiştir.

II-AYKIRILIĞIN GİDERİLMESİ İSTEMİNE KONU BÖLGE İDARE MAHKEMESİ KARARLARI :

A-İZMİR BÖLGE İDARE MAHKEMESİ BEŞİNCİ İDARİ DAVA DAİRESİNİN E:2016/97 SAYILI DOSYASINA KONU YARGILAMA SÜRECİ:

Dava konusu istemin özeti: ili, ilçesi, beldesi sınırları içinde çiftçilik yapan davacının, kendi koruma tedbirlerini alacağından bahisle, 4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanun kapsamındaki koruma hizmetlerinden ayrılma isteminin kabulüne ilişkin İlçesi Murakabe Heyetinin 08/02/2016 tarih ve 2016/2 sayılı işleminin iptali istenilmiştir.



T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2020/56

Karar No : 2020/16

Çanakkale İdare Mahkemesinin 29/07/2016 tarih ve E:2016/187, K:2016/575 sayılı kararının özeti:

4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanun'un işlem tarihinde yürürlükte bulunan 34. maddesi, bu maddenin 6213 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle değiştirilmeden önceki hali, söz konusu değişikliğe ilişkin Kanun teklifinin genel gerekçesi ile komisyon raporundan bahsedilerek;

4081 sayılı Kanun'un 34. maddesinin değiştirilmesine ilişkin bilgiler bir bütün halinde değerlendirildiğinde; çiftçilerin, tarımsal işletmelerinin bulunduğu yerlerde kurulu olan çiftçi mallarını koruma birliklerinin sunduğu ve ücretini ödemek suretiyle zorunlu olarak yararlandığı bekçi ile koruma hizmetinden, fiilen bir etkinliğinin kalmaması nedeniyle istekleri halinde vazgeçebileceklerinin düzenlendiği,

Çiftçinin, bekçi ile koruma hizmetinden vazgeçmesi halinde ise, 4081 sayılı Kanun kapsamındaki mallarına bir zarar gelmesi halinde, koruma birliklerinden herhangi bir tazminat talep edilemeyeceğinin düzenlendiği,

Kanun maddesindeki değişiklikte bundan böyle çiftçilere, çiftçi mallarını koruma birliklerinin sunduğu bekçi ile koruma hizmetinden yararlanıp yararlanmama konusunda tercih hakkı tanındığının anlaşıldığı,

Öte yandan, Kanun maddesinde, çiftçilerin kendi koruma önlemlerini almalarından bahsedilmekte ise de, çiftçinin kendi koruma tedbirini almasından kastedilenin, mutlak suretle özel bekçi istihdam edilerek koruma sağlanması olmadığı, çiftçinin, isterse koruma birliği dışına çıkıp, çiftçilikle ilgili malının gerektirdiği koruma önlemini kendisinin belirlemesinde serbest olduğunun kabulü gerektiği,

Kanun maddesinin, bu noktada koruma önleminin çiftçinin kendisi tarafından alınacağını ve koruma birliği dışına çıkılmakla tazminat talep etme hakkının son bulacağını belirtmekle yetindiği, çiftçi tarafından alınacak koruma önleminin ne olacağına ya da ne olması gerektiğine ilişkin bir belirleme yapılmadığı,

Bu durumda, tarım işletmesi bulunan davacının, koruma bölgesindeki tüm mallarını kendisinin koruduğundan bahisle çiftçi malları koruma birliği dışına çıkma istemiyle yaptığı başvurunun, ilgili çiftçi tarafından alınan tedbirlerin ne olduğu ya da ne olması gerektiği irdelenmeksizin, koruma birliğinin sunduğu koruma hizmetini almaması nedeniyle bir zarara uğraması halinde tazminat talep edemeyeceği koşuluyla kabul edilmesi gerektiği anlaşıldığından, dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

İzmir Bölge İdare Mahkemesi Beşinci İdari Dava Dairesinin 08/11/2016 tarih ve E:2016/97, K:2016/102 sayılı kararının özeti:

Çanakkale İdare Mahkemesinin 29/07/2016 tarih ve E:2016/187, K:2016/575 sayılı kararının usul ve hukuka uygun olup, kaldırılmasını gerektiren bir neden bulunmadığı gerekçesiyle istinaf başvurusunun reddine kesin olarak karar verilmiştir.



T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2020/56
Karar No : 2020/16

B-KONYA BÖLGE İDARE MAHKEMESİ BEŞİNCİ İDARİ DAVA DAİRESİNİN
E:2017/1549 SAYILI DOSYASINA KONU YARGILAMA SÜRECİ:

Dava konusu istemin özeti: ili, ilçesinde faaliyet gösteren yirmi çiftçinin, kendi koruma tedbirlerini alacaklarından bahisle, 4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanun kapsamındaki koruma hizmetlerinden ayrılma isteminin kabulüne ilişkin İmamoğlu İlçesi Murakabe Heyetinin 28/06/2016 tarih ve 2016/01 sayılı işleminin iptali istenilmiştir.

Adana 3. İdare Mahkemesinin 02/05/2017 tarih ve E:2016/868, K:2017/675 sayılı kararının özeti:

4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanun'un işlem tarihinde yürürlükte bulunan 34. maddesi, bu maddenin 6213 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle değiştirilmeden önceki hali, söz konusu değişikliğe ilişkin Kanun teklifinin genel gerekçesi ile komisyon raporundan bahsedilerek;

4081 sayılı Kanun'un 34. maddesi ile kamu kuruluşları ile gerçek veya tüzel kişilere ait tarımsal işletmelere koruma birliklerinden çıkarak ücret ödememe olanağı tanınmakla birlikte, söz konusu hükümden yararlanılabilmesi için işletmelerin kendi koruma tedbirlerini almaları gerektiği, bu konuda yapılan başvuru üzerine; işletme sahiplerinin aldıkları koruma tedbirlerinin nelerden ibaret olduğunun tespiti yapılarak, alınan tedbirlerin yeterli olduğunun belirlenmesi halinde, başvurunun kabul edilmesi, aksi halde ise, bu yöndeki istemlerin reddedilmesi gerektiği sonucuna ulaşıldığı,

Uyuşmazlıkta, kendi koruma tedbirlerini alacaklarından bahisle başvuruda bulunan yirmi çiftçi tarafından; söz konusu koruma tedbirleri kapsamında bekçi istihdam edilmiş ise, bekçi istihdamını belgeleyen bilgi ve belge sunulmadığı gibi, bunun dışında herhangi bir koruma tedbiri (çit, tel örgü, özel güvenlik v.s) alındığına dair herhangi bir bilgi ve belge de ibraz edilmediği, İmamoğlu Çiftçi Malları Koruma Meclisi Başkanlığı görevlilerince düzenlenen tutanakta da, yaklaşık iki ay boyunca yapılan denetimde hiçbir koruma tedbiri alınmadığının belirtildiği,

Bu durumda, kendi koruma önlemlerini almış olmak koşulunu sağlamadığı anlaşılan çiftçilerin, 4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanun kapsamındaki koruma hizmetlerinden ayrılma isteminin kabulüne ilişkin dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle işlemin iptaline karar verilmiştir.

Konya Bölge İdare Mahkemesi Beşinci İdari Dava Dairesinin 18/01/2018 tarih ve E:2017/1549, K:2018/91 sayılı kararının özeti:

Adana 3. İdare Mahkemesinin 02/05/2017 tarih ve E:2016/868, K:2017/675 sayılı kararının usul ve hukuka uygun olup, kaldırılmasını gerektiren bir neden bulunmadığı gerekçesiyle istinaf başvurusunun reddine kesin olarak karar verilmiştir.



T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2020/56
Karar No : 2020/16

C-AYKIRILIĞIN GİDERİLMESİ İSTEMİNE KONU DİĞER KARAR :

İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Altıncı İdari Dava Dairesinin 17/03/2017 tarih ve E:2017/100, K:2017/88 sayılı kararı da, Konya Bölge İdare Mahkemesi Beşinci İdari Dava Dairesinin 18/01/2018 tarih ve E:2017/1549, K:2018/91 sayılı kararı ile aynı doğrultudadır.

III-BAŞKANLAR KURULUNUN HUKUKİ GÖRÜŞÜ: İzmir Bölge İdare Mahkemesi Başkanlar Kurulu, aykırılığın dava konusu işlemin iptali yolundaki İzmir Bölge İdare Mahkemesi Beşinci İdari Dava Dairesinin 21/02/2017 tarih ve E:2017/141, K:2017/205 sayılı kararı doğrultusunda giderilmesi görüşündedir.

IV-İNCELEME VE GEREKÇE:

MADDİ OLAY:

4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanun kapsamındaki koruma hizmetlerinden ayrılma istemiyle yapılan başvurular üzerine tesis edilen işlemlere karşı açılan davalarda verilen farklı nitelikteki kararların kesinleşmesi üzerine incelenen aykırılığın oluştuğu görülmüştür.

İLGİLİ MEVZUAT:

4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanun'un, 29/03/2011 tarih ve 27889 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6213 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle değişik 34. maddesinde, "Kamu kuruluşları ile gerçek veya tüzel kişilere ait tarımsal işletmelerin kendi koruma tedbirlerini almaları durumunda, bu işletmelerden koruma ücreti alınmaz ve bu işletmelere koruma sandığından herhangi bir tazminat ödenmez.

(Mülga ikinci fıkra: 16/3/2011-6213/1 md.)

Hususi bekçiler bu kanundaki bekçilere verilen salâhiyeti haiz değildirler." hükmü yer almaktadır.

4081 sayılı Kanun'un 34. maddesinin 6213 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle değiştirilmeden önceki halinde ise, "Toplu olarak 100 hektar ve daha fazla arazi işletenler hususî bekçi kullandıkları takdirde koruma parası vermeyecekleri gibi koruma sandığından da hiç bir tazminat alamazlar.

Şehir ve kasaba civarındaki ve köylerdeki sebze, çiçek, meyve ve dut bahçelerile fidanlıklarının hususi bekçi tutmak şartile koruma parasını vermek mecburiyetinden istisnasına karar vermeğe koruma veya ihtiyar meclisleri salâhiyetlidir. Alâkalılar on gün zarfında bu karara karşı murakabe heyetine itiraz edebilirler. Bu gibiler koruma sandığından hiç bir tazminat alamazlar.

Hususî bekçiler bu kanundaki bekçilere verilen salâhiyeti haiz değildirler." hükmüne yer verilmiştir.



T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ
KURULU

Esas No : 2020/56

Karar No : 2020/16

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

6213 sayılı Kanun'un genel gerekçesinde, Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanun'un, 02/07/1941 tarihli olduğu, günümüz şartlarında çiftçilerin ihtiyaçlarının karşılanması noktasında yetersiz kaldığı, yapılan değişiklikle, arazi büyüklüğü ne olursa tarım işletmeleri ile kamu kuruluşlarına ait işletmelere, bekleilerin dışında özel bekle istihdam etmeleri imkanı verilirken, bunların koruma sandığından hiçbir tazminat alamayacakları hükmünün de getirildiği, ayrıca, 100 hektar olan arazi miktarı sınırlaması kaldırılarak, ülkemizde arazi parçalanması neticesi çiftçilerin mağdur olmamasının da sağlanmak istendiği belirtilmiştir.

6213 sayılı Kanun teklifi ile ilgili olarak hazırlanan, 18/02/2011 tarihli Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonu Raporunda ise, "Şu an yürürlükte olan düzenlemeye göre sadece 100 hektar ve daha fazla arazi işleten çiftçilerimiz özel bekle kullanmaları durumunda koruma parası verme yükümlülüğünden muaf olup; diğer çiftçilerimiz ise, işlevselliğini kaybettiği ve aslında fiiliyatta da yararlanamadıkları halde mecburi bekle uygulamasına tabi tutulmaktadır. Yapılan değişiklikle, çiftçilerimizin bu sorunu çözülerek, arazi büyüklüğü ne olursa tüm tarım işletmeleri ile kamu kuruluşlarına ait işletmelere, özel bekle istihdam etmeleri imkanı getirilmekte ve mecburi bekle uygulaması kaldırılmaktadır. Ayrıca, 100 hektar olan arazi miktarı sınırlaması da kaldırılmak suretiyle, ülkemizde arazi parçalanması neticesi çiftçilerimizin mağduriyetinin de önüne geçilmiş olmaktadır." açıklamalarına yer verilmiştir.

4081 sayılı Kanun'un 34. maddesinin değiştirilmesine ilişkin bilgiler bir bütün halinde değerlendirildiğinde; 4081 sayılı Kanun kapsamındaki koruma hizmetlerinin, hizmet alan çiftçinin isteğine bağlı olduğu, kamu kuruluşları ile gerçek veya tüzel kişilere ait tarımsal işletmelerin, söz konusu hizmetten yararlanmak istememeleri durumunda ise, bu işletmelerden koruma ücreti alınmayacağı ve bu işletmelere koruma sandığından herhangi bir tazminat ödenmeyeceği anlaşılmaktadır.

Bu durumda, 4081 sayılı Kanun kapsamındaki koruma hizmetlerinden ayrılma istemiyle yapılan başvuruların, ilgili çiftçiler tarafından alınan koruma tedbirlerinin ne olduğu ya da ne olması gerektiği irdelenmeksizin, bir zarara uğramaları halinde koruma sandığından herhangi bir tazminat ödenmeyeceği koşuluyla kabul edilmesi gerekmektedir.

V-SONUÇ :

Açıklanan nedenlerle aykırılığın, İzmir Bölge İdare Mahkemesi Beşinci İdari Dava Dairesinin 08/11/2016 tarih ve E:2016/97, K:2016/102 sayılı kararı doğrultusunda giderilmesine kesin olarak, 17/02/2020 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Başkan

Üye

Üye

Üye

Üye



**T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ
KURULU**

Esas No : 2020/56

Karar No : 2020/16

Üye

Üye

Üye

Üye

Üye

Üye

Üye

Üye

Üye

Üye

